

DE BRUINE HUISSLANG ALS HUISDIER

Beatty Dimit,
Pacific Northwest Herpetological society.

■ INLEIDING

Bij het houden van een of ander exotisch dier in gevangenschap is misschien wel het allerbelangrijkste dat je weet hoe en waar je er informatie over kan vinden. Een kort werkje als dit zal zeker niet alles vertellen. Het is in dit geval dan ook de moeite waard om te weten dat de soort waar het over gaat in meer lijvige boeken voorkomt als *Boaedon fuliginosus* of als *Lamprophis fuliginosus*. In de recentste werken die ik ben tegengekomen wordt de suggestie gewekt, dat er nog meer verwarring op nomenclatuurgebied te verwachten is. De bronnen die het makkelijkst toegankelijk zijn vermelden haar onder de subfamilie *Lycodontinae*. Dit zal genoeg zijn om het meeste van wat gangbaar is te helpen vinden.

■ HUISVESTING

Deze dieren, hoewel niet de opzichtigste, behoren tot de sterkere en meer handelbare slangen die gewoonlijk in de dierenhandel worden aangeboden. Net als de korenslang, het populaire Noord-Amerikaanse dier, bewoont deze slang in het wild een groot en gevarieerd gebied. Sommige boeken delen haar in als woestijnbewoner, terwijl anderen over haar spreken als een

zich snel vermenigvuldigende bewoner van de bladrenlaag rond de huizen in de dorpen.

Bij mijn zoektocht in de literatuur wordt voor haar meestal aangeduid dat het verspreidingsgebied bestaat uit geheel Afrika bezuiden de Sahara. In het terrarium moet een dag temperatuur van 21 tot 27°C voldoende zijn en je zou dat 5° kunnen laten zakken gedurende de nacht. Als je ze de gelegenheid geeft, zullen ze gaan liggen zonnen; en ze houden ervan wat te klimmen. Als je dit met elkaar combineert door een ligplaats onder een lamp te plaatsen (stok, plastic speelgoed of buiswerk van wat voor soort dan ook, etc.) gedurende een gedeelte of gedurende de gehele dag, geeft dit je meteen de ingebouwde mogelijkheid om de temperatuur 's nachts te laten zakken door de lamp uit te doen. Omdat deze dieren in de avond actief zijn en dat in de nacht voortzetten, is het niet waarschijnlijk dat ze overdag veel activiteiten, behalve in de zon liggen, vertonen, tenzij ze van hun schuilplaatsen zijn beroofd. Ik heb gemerkt, dat ze zich al verstoppt voelen, als ze met een stukje van het lichaam onder de rand van een waterschaal liggen, zelfs als er nog dertig tot vijfenveertig cm van het achterlichaam onderuit steekt; maar gebiedjes waarin ze zich compleet kunnen terugtrekken gebruiken ze het meest.

De meeste van mijn slangen tonen geen interesse om regelmatig in het water te liggen, zelfs niet vlak voor een vervelling. Een afgedekte waterbak gebruiken ze

vlugger dan een open bak. Mijn slangen hebben zelden vervellingsproblemen, zelfs zonder dat er iets ruigers dan espehoutkrullen aanwezig was om zich tegen te schuren. De aanwezigheid van een steen moet dus gezien worden als puur esthetisch, en moet worden afgewogen tegen het gemak waarmee deze steen kan worden schoongemaakt. Ikzelf gebruik espehoutkrullen als bodembedekking, maar een grote variatie van andere krullen is werkbaar (GEEN CEDERHOUT). Kranten, hoewel niet fraai, werken goed.

Bodemverwarming is het beste om de temperatuur omhoog te krijgen. Nachtdieren zullen hun warmte meestal krijgen van de in de bodem opgenomen warmte waar ze over kruipen. Veel minder zullen ze het via één of andere stralingsbron van boven krijgen. Er is een grote verscheidenheid aan verwarmingen in de huisdierenhandel. Persoonlijk hou ik mij liever bij de eenvoudige types, omdat zij, paradoxaal genoeg, ook je mogelijkheden beperken. Welk type je ook kiest, je moet het zo kunnen opzetten, dat er een tiental graden verschil in de diverse delen van de kooi zit nadat de verwarming is geïnstalleerd. Misschien moet je nog investeren in een dimmer of een thermostaat om de juiste temperatuur te kunnen handhaven. Hiervan zijn er ook verschillende in de huisdierenhandel te verkrijgen als je niet in staat bent er zelf een te bouwen. De samenstelling en dikte van de bodem heeft een grote invloed op de temperatuur en hoe die wordt verspreid, totdat het niet meer is waar te nemen bij een gegeven verwarming. Het is een goed idee met verschillende bodems te experimenteren in een ongebruikte bak als je die mogelijkheid hebt.

Een goed sluitende deksel zonder gaten groter dan enkele millimeters is een voorwaarde voor pasgeboren slangen, aangenomen dat je slangenhouder wilt blijven. Een lange bak van 80 liter zal voor haast elk individu gedurende zijn hele leven voldoende zijn, een bak

van 40 liter voor de meeste mannen.

■ DE DIEREN

Nu we het over de huisvesting hebben gehad, gaan we naar de dieren. In het grootste gedeelte van haar verspreidingsgebied komt de huisslang niet boven de een meter twintig uit. In gedeelten van Natal worden, naar ik aanneem, exemplaren van 1,5 meter algemeen gezien. De mannen neigen ertoe ongeveer 30 cm korter te zijn dan de vrouwen en meer dan evenredig dunner. De kleuren op de rug variëren heel sterk, van rood tot bijna zwart tot olijfgroen tot een geelgroen en weer zwart. In de meeste gevallen is er tenminste een beetje bruin om de naam waar te maken. Bij alle dieren die ik gezien heb zijn er een paar strepen op de kop die samenkomen voor de ogen in de alomtegenwoordige V-vormige streep. Er is op de kop ook een streep die vanuit het oog naar de mondhoek loopt en een aantal korte onder de lip. De V-vormige streep eindigt op of juist achter het breedste deel van de kop die duidelijk afgescheiden is van de nek en na een korte onderbreking begint er aan beide kanten als een soort voortzetting een lengte streep. De lengte van deze onderbreking kan een goed herkenningspunt vormen voor gelijk grote individuen. De zijstrepen strekken zich uit tot één- of tweederde van de lichaamslengte en vullen in veel gevallen het rugpatroon aan. Soms is er een vlekkenpatroon op de rug, soms niet en soms reikt het haast tot aan de aarsopening, soms alleen over de nek. Om het nog verwarrender te maken: soms hebben pasgeboren slangen het gedurende enkele maanden en verliezen het dan zo te zien bij een enkele vervelling en soms blijft het als een spoor dat glimt als het licht er goed op staat. Regenboogkleuren kun je vaak opgemerkt, het duidelijkst bij donkere dieren. Eén van de dieren uit mijn verzameling heeft op de rug een basis kleur die haast precies overeenkomt met de groenge-

le toffeekleur die naar mijn ervaring altijd de kleur is van de iris van de van een spleetvormige pupil voorziene ogen. De buik is gewoonlijk egaal crème tot roze, hoewel sommige exemplaren een middenstreep hebben. De kleur van de buik strekt zich meestal uit tot twee of drie-en-een-halve schubbenrij aan de zijkant, met vlekken van de rugkleur op de meeste schubben van deze rijen.

De vrouwen in mijn collectie neigen er niet toe meer dan twee-en-half tot vier centimeter in diameter te zijn; geen van hen is langer dan 1,2 meter. De mannen zijn op zijn hoogst twee-en-een-halve centimeter in diameter en wanneer ze 90 centimeter lang zijn, zijn het grote dieren.

■ HET VOEDSEL

Kleine zoogdieren, kleine vogels, hagedissen en eieren vormen bij elke bron die ik kon vinden het natuurlijke voedsel. Muizen en kleine ratten van aangepaste grootte vormen hun gevangensvoedsel bij mij in de kamer. Als het nodig is, moet je een compromis vinden tussen hun bereidheid om door te eten en die van jou om te voeren. Dit om de vijf dagen tot twee weken doen zou goed moeten werken. Vrouwen willen vaker eten dan mannen - eh, dan mannen eten, tenminste - ze moeten meer groeien of moeten meer onderhouden; bovendien moeten ze af en toe zes tot vijftien eieren produceren. Dit hoeft geen speciale gebeurtenis te zijn, je realiseert je dat er geen bijzondere dingen voor nodig zijn om deze soort te kweken en ze zullen dat vrolijk het hele jaar door doen. Als je niet van plan bent ze te kweken, geef ze dan niet de gelegenheid, anders doen ze het. Eén vrouwtje dat ik heb legde vijf maal eieren, voordat ze opnieuw moest paren. Hoewel het vijfde legsel slechts één bevrucht ei bevatte, toont het de opslagmogelijkheid van het sperma duidelijk aan. Ze kreeg ook zeven legsels in de

periode van één jaar, het achtste kwam slechts een week of drie na deze periode. De frequentie schijnt een functie van de hoeveelheid opgenomen voedsel te zijn, wat bijna helemaal afhankelijk is van hoeveel voedsel je ze aanbiedt.

Twee dingen die in de literatuur steeds worden genoemd over deze dieren zijn de geweldige hoeveelheden voer die ze kunnen verwerken en de vruchtbaarheid bij hun kweekcapaciteit. Ik heb twee vrouwtjes, waarvan de eerste legsels elk tussen de 20 en 30 eieren bevatten, wat niet mag voorkomen volgens wat ik heb gelezen. Hoewel, slechts één jong kwam uit en een andere stierf met zijn staart nog in het ei. Al de eieren in deze twee legsels waren van een afmeting van een groot uitgevallen tuinboon, iets wat ook niet normaal is. De normale afmetingen zijn twee-en-een-half tot vier cm lang en half zo dik. Geen van mijn andere vrouwtjes kwam boven de elf of twaalf eieren in een legsel. Mijn vrouwtjes lijken erop te staan, dat ze dezelfde dozen als nestgelegenheid krijgen als de dozen die ik voor het uitbroeden van de eieren gebruik. Met dit verschil, dat ze gaten in de voornoemde dozen willen, voordat ze hun eieren gaan leggen.

De broedperiode duurt ergens tussen de 50 en 100 dagen bij 27 tot 29°C, hoewel sommige bronnen een meer uniforme periode van 50 tot 65 dagen noemen. Het uitbroeden doe ik op een bed van vochtig vermiculiet, afgedekt met vochtig mos. Het vermiculiet maak ik aan met een gelijk gewicht aan water en het mos (groene, decoratieve tuinvariëteit) is nat en uitgeknepen. Met tussenpozen sproei ik het mos nat om de vochtigheid in de doos hoog te houden. De deksel van de doos haal ik er om de twee dagen even af om te ventileren. Aan het vermiculiet voeg ik zelden (maar niet nooit) water toe; dat doe ik nooit als de eieren aan het einde van de broedperiode beginnen te schrompelen en het ventileren noodzakelijker wordt.

Als je van plan bent er maar één te gaan houden, is er veel voor om van deze soort een man te gaan houden. Ten eerste is er minder kooiruimte vereist. Ten tweede is er minder kooi schoon te maken. Ten derde, vooropgesteld dat je alleen uit een ding krijgt wat je erin stopt, is er minder uit de kooi schoon te houden. Ten vierde moet er minder knaagdiervlees in een 'hem' dan in een 'haar' worden gestopt. Genoeg verteld?

Voor het grootste gedeelte, als ze goed worden behandeld, vormen deze slangen goede huisdieren, als je maar geen grote activiteiten overdag verwacht of heldere contrastrijke kleuren. Als ze eenmaal door het paniekerige, pasgeboren stadium heen zijn, zijn ze meestal blij om zich een keer aan je hand of pols vast te houden, en kijken snel nieuwsgierig in vele richtingen rond wanneer ze opgepakt worden. Deze kracht bij het vasthouden maakt ze een concurrent voor de korenslang bij het klimmen, hoewel de laatste een plaatsvoordeel heeft door de gekielde randen van de buikschubben.

Lamprophis fuliginosus.

Photo by W. R. Branch.

Bruine slangen zijn agressieve eters en het zou het beste zijn ze apart te voeren, om te voorkomen dat je ze moet scheiden bij het eten. Twee slangen aan dezelfde muis is een situatie die gewoonlijk kan worden opgelost met een drup verdunde tabasco saus op de muis in de mondhoek van één van de slangen en dan voorzichtig degene die loslaat vrijmaken en hem uit het veld halen. Meestal duurt het wel twee uur voordat de van tabasco voorziene slang besluit nog eens naar het eten te gaan, maar het is, naar mijn ervaring, nooit gevaarlijk geweest voor het dier.

Dit verhaal zou je op gang moeten helpen en je kunt uitkijken naar andere informatiebronnen, terwijl je geniet van je huisdier.

Vertaling uit het Engels door Jan van Duinen.